

Asia: VN/846/2018

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle uudeksi Ahvenanmaan itsehallintolaiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kristillisdemokraatit pitää hyvänä lakiesityksen tavoitetta mahdollistaa Ahvenanmaan itsehallinnon dynaamisempi kehittäminen. On hyvä, että itsehallintolakia päivitetään vastaamaan nykypäivän ja tulevaisuuden tarpeita.

Lakiehdotuksessa esitetään laajennettavaksi mahdollisuutta siirtää eduskunnalle kuuluvaa lainsäädäntövaltaa Ahvenanmaalle eduskunnan päätöksellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä. Kristillisdemokraatit kiinnittää huomiota kyseiseen lainkohtaan (30 §) kirjattavien toimivallan alojen harkintaan. Vaikka lakiehdotuksessa edellytetään, että eduskunta harkitsee siirron laillisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta maakuntapäivien tehtyä aloitteen toimivallan alan siirrosta, on pykälään kirjattavia toimivallan aloja perusteltua harkita tarkemmin jo ennen lakiesityksen tuomista eduskuntaan. Mikäli jo alustavassa tarkastelussa selviää merkittäviä haasteita ja esteitä lainsäädäntövallan muutokselle, ei siirtomahdollisuutta tulisi lakiin kirjata.

Lakiehdotuksen 30 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan uskonnollisia yhdyskuntia koskeva lainsäädäntö, pois lukien kirkkolaki, voitaisiin myöhemmin siirtää eduskunnalta maakuntapäiville tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä. Voimassa olevan itsehallintolain mukaan sekä kirkkolaki että uskonnollisia yhdyskuntia koskeva lainsäädäntö kuuluvat valtakunnan lainsäädäntövaltaan.

Kirkkolain jättäminen valtakunnan lainsäädäntöön on oikein ja kirkon asema huomioiden välttämätöntä perustuslaillisista syistä. Uskonnollisia yhdyskuntia koskevan lainsäädännön siirtomahdollisuutta puolestaan perustellaan sillä, että opetus, kulttuuri ja museolaitos jo nykyisellään kuuluvat maakuntapäivien lainsäädäntövaltaan. Uskonnollisten yhdyskuntien toiminnalla on kuitenkin erityispiirteitä, jotka erottavat sen muusta mainittujen toimivallan alojen toiminnasta.

Uskonnollisten yhdyskuntien toimintaa säätelee keskeisesti uskonnonvapauslaki, joka liittyy tiiviisti siihen, millä tavalla käytännössä turvataan perusoikeuksien toteutuminen Suomessa uskonnonvapauden osalta. Kristillisdemokraatit näkee tarpeelliseksi ennen lakiesityksen antamista selvittää tarkemmin kipukohtia, joita liittyy toimivallan hajauttamiseen valtakunnan ja itsehallinnon välillä tällaisessa eräaseen perusoikeuteen liittyvässä kysymyksessä. On perusteltua kysyä, asettaisiko mahdollinen muutos uskonnolliset yhdyskunnat Suomessa eriarvoiseen asemaan.

Asiaa tulee tutkia myös käytännöllisistä lähtökohdista niiden uskonnollisten yhdyskuntien toiminnan kannalta, joiden toiminta nykyisellään ulottuu Ahvenanmaalle. Lainsäädännön mahdollinen eriytyminen ei saa luoda esteitä tälle toiminnalle. Omana kokonaisuutenaan tulee huomioida ortodoksinen kirkko, jonka toimintaa säätelee oma lakinsa, laki ortodoksisesta kirkosta. Ahvenanmaa kuuluu tällä hetkellä Turun ortodoksisen seurakunnan alueeseen ja Helsingin hiippakuntaan.

Lainsäädäntö, joka koskee eräitä eettisiä näkökulmia sisältäviä lääkinnällisiä toimenpiteitä, kuten raskauden keskeyttämistä ja hedelmöityshoitoa, kuuluu voimassa olevan itsehallintolain mukaan valtakunnan lainsäädäntövaltaan. Näin ollen se muodostaa poikkeuksen pääsäännöstä, jonka mukaan toimivalta terveyden- ja sairaanhoidon alalla kuuluu maakuntapäiville. Kristillisdemokraattien mielestä on erittäin tärkeää, että lainsäädäntö on tältä osin yhteneväinen valtakunnan ja itsehallinnon alueella myös tulevaisuudessa. Siksi eettistä pohdintaa vaativia lääkinnällisiä toimenpiteitä koskevaa lainsäädäntöä ei lähtökohtaisesti tule sisällyttää 30 §:ssä mainittuihin toimivalta-aloihin, jotka voidaan myöhemmin siirtää maakuntapäiville tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Mattila Iina
Suomen Kristillisdemokraatit (KD) rp.